

Taxa postala
până în suma
No. 224713/929.

10. Telefon: 18
Havonta 110,
avre 600, egre
földre: Havont,
földre 12, eg.
Hirdetések díje

„UJ KELET” a
banati zsidóság egyetemes napla-
ja. Cikkünk iránymutatást csak a
cikkünk megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Aranykoronát
nyeltek nem
fogadjuk el.

Ara 5 lej

— Kéziratok
megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Márton
Ernő. Felelős szerkesztő: János
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Péntek, május 18.
1938—5698. Ijár 12.
XXI. évt., 106. szám.

Emlékezés Strezára

Grigore Gafencu volt külügyi alminiszter írja a Timpulban a következőket:

„Róma és Párizs között kiszálltam egy napra Strezában. Véletlenül. Mert két napi eső után ismét sütött a nap. A véletlen hasznos volt. A szálló egy 1925 őszi estét juttatott eszembe, midőn a szalonban az egész világon összegyűlt „politikai megfigyelők” nyüzsgtek kíváncsian várva, hogy mi történik a Maggioro-tó másik oldalán: a locarnói konferencián.

A megfigyelők között a legmarkánsabb személyiség Kraszin volt, a szovjet hajdani párizsi nagykövete, aki azért jött Strezába, hogy utána nézzen, nehogy Oroszország barátai túlságosan közeledjenek Franciaországhoz és Angliához. A bolsevik Oroszország akkori barátja Németország volt és Olaszország, amelyhez szoros gazdasági kapcsolatok fűzték.

Tíz évvel később Anglia, Franciaország és Olaszország miniszterelnökei a Borromeo hercegek Bell-szigeti palotájában megalapították a híres strezai frontot. Meglátogattam ma a szigetet és a palotát. A zenetérben, ahol a konferenciát tartották, a császári hálszoba mellett, melynek óriási ágyában Napoleon aludt egy éjszakán, — tveg alatt őriznek egy megindító dokumentumot. A konferencia utolsó közleménye ez:

„A magas szerződő felek megegyeznek abban, hogy meg fogják védeni Ausztriának a saim-germanji szerződés által lefektetett függetlenségét és integritását és együtt teszik meg a szükséges intézkedéseket a békeszerződés bármely egyoldalú megsértésének, vagy módosításának megakadályozására.”

A dokumentumon a következő dátum szerepel: 1925. április 12. és négy eredeti aláírás van alatta: Mussolini, Macdonald, Flandin és Laval.

A déli virágok és vegetációk legesősőbb parfümjével illatosított sziget körül nyüzsgnek a párok, az evés, vitorlás és motoros-csónakokban, az egész világ szerelmesei, akiket nem zavar az itt adódó tanulság, hogy a népek közötti szerelmi fogadkozások éppúgy nem tartanak tovább egy tavaszról, mint bármely más szerelmi fogadkozás.

Ez a tanulság legmegfelelőbb befejezése a szép ünnepeknek, amelyeket Rómában végignéztünk: mennyit ér és meddig fog tartani a Róma-Berlin tengely...? Persze sok lelkes fekete- vagy barnainges vőle, hogy a tengely örök. Rómában egyébként a gondolat mindig az örökkévalóság felé tekint, mert az összes még élő emlékművek, éppúgy mint a romok és császári sírok, mindegyik a maga módján az örökkévalóságról beszél.

Az árus, aki tegnap megállított a római állomáson apró medalliókkal, amelyek egyik oldalán a római farkas, a másikon a kampóskereszt szerepel, más véleményen van ezzel szemben. Azt kiáltja az utasoknak, érmecskéit ajánlva: „Axa Roma Berlino una lira...”

Hélium

Németország nagy és hatalmas és még nagyobb és hatalmasabb akar lenni. Hatalmas és nagy minden földi javakban. Imponáló és szédítő ez a vágya s imponáló és szédítő az az erőfeszítés, amire e vágy beteljesítéséért képes. Mozgósítja ebből a célból a birodalom minden épkezélab emberét és egészséges elméjét s ami nem kapharható ki kézzel és körömmel a földből, azt előteremtí az emberi elme munkájával. Ismerjük ennek az erőfeszítésnek a teljesítményeit, láttuk csodáit. S mégis: a nagy és hatalmas Németországnak is vannak határai. A híres és csodált német teljesítmény kiterjedése is véges. A nagy fausti akarat, amely összeesküszik éggel és földdel, Istennel és Őrdüggyel, igen sokban lemondásra és tetetlenségre kényszerül.

Németország nagy és hatalmas és ezt a nagyságot a hatalmasságot a fausti termékenység mellett a fausti tetetlenség is fűti. Fűti és gyújtogatja. Ezért oly erős talán népeket hódító, országokat bekebelező imperiális akarat. Nagy és hatalmas, de még sincs mindene. S Faust mindent akar. Szenet a gyár üzeméhez, otajat tengereken futó

Megindult a nagy japán offenzíva

Döntő eredményeket szeretnének elérni a japánok, akik teljesen elfoglalták Amoy szigetét

Sanghaj, május 12. (Rador.) A Komoye herceg japán miniszterelnök által bejelentett offenzíva megindult. A japán hadvezetőség kapcsolatot akar teremteni az észak- és középkínai japán haderők között, hogy lehetővé tegye, a pekingi és nankingi kormányok által igazgatott területek egységesítését, ami nagyban fenyegetné a kínai kormány új székhelyét, Hankeut. Az Amoy szigete ellen intézett támadás szintén nyilvánvaló bizonyíték amellett, hogy a japán erők rövidesen döntő eredményeket akarnak elérni.

Hongkongból jelentik, hogy az Asheville amerikai ágyunaszád különítményt tett partra Kulagnsu szigetén, ahová 50 ezer kínai menekült Amoy szigetéről. Kulagnsut főleg külföldiek lakják. Az Edsel amerikai hadihajó, amely Amoy felé tartott, megváltoztatta utirányát és Kuceuba megy, ahol súlyos zavargásoktól tartanak.

Sanghaj jelentés szerint a japánok teljesen elfoglalták Amoy szigetét. A kínai csapatok visszavonultak. Az Amoyban lakó külföldiek nem szenvedtek veszteségeket a hadműveletek nyomán.

Amerika erőlesen tiltakozik az amerikai zsidó polgárok vagyonának kisajátítása ellen

Cáfolják Hull külügyminiszter lemondásának híreit

Washington, május 12. (Rador.) A külügyminisztérium közli, azon jegyzék szövegét, amit Wilson berlini amerikai nagykövete nyújtott át a német kormánynak. Az amerikai kormány ebben tiltakozik Göring marsall azon rendelete ellen, amely a zsidó vagyonok összehírására vonatkozik, „azoknak a birodalom gazdasági szükségleteivel összhangban való esetleges felhasználása érdekében”. A jegyzék felhívja a német kormány figyelmét, hogy az 1923 december 8-án kötött konzuli egyezmény és német-amerikai baráti megegyezés előírásai ellentétben állanak a szóbanforgó intézkedéssel. Tekintve az intézkedés tartalmát, célját és kirekesztő jellegét, az amerikai kormány erőlesen tiltakozik annak amerikai zsidó polgárokkal szembeni alkalmazása ellen. Reméli, hogy a rendelet áttanulmányozása után a német kormány ki fogja jelenteni, hogy a fenti körülmények alapján eltekint annak amerikai polgárokkal szembeni alkalmazásától s ilyenelmű biztosítékokat fog szolgáltatni.

Mint Washingtonból jelentik, jólétesült diplomáciai körök szerint teljesen téves az a hír, amit a Baltimore Evening Sun közölt, hogy Cordell Hull külügyminiszter visszavonulni készül, amiért közte és a kormány között súlyos ellentétek merültek volna fel általános politikai kérdésekben és főleg a spanyol probléma, valamint az angol-olasz egyezmény körül. Megállapítják, hogy Hull, aki olyan sikeres politikát folytat, nem juthat ilyen elhatározás-

ra részletkérdések miatt. A nevezett lap teljesen légből kapottnak tekinthető.

A Reuter washingtoni jelentése szerint Németország azon próbálkozása, hogy óceánrepülések céljaira héliumot szerezze be Zeppelinjei számára meghiúsult Ickes amerikai belügyminiszter szembehelyezkedésén. Amikor ezt közölték vele, Roosevelt elnök kijelentette, hogy törvényes uton nem avatkozhat be a dologba, mert a fegyver- és hadianyagellenőrzési bizottság csak egyhangú állásfoglalás alapján adhatja hozzájárulását a héliumkivitelhez, viszont Ickes, mint a bizottság egyik tagja, szembeszállt a kiviteli indítvánnyal.

Washingtonból jelenti a Reuter, hogy a külügyminisztérium javaslatot tett a különböző kormányoknak, társanak nemzetközi értekezletet az ausztriai és németországi politikai menekültek segélyezésének megszervezésére. Az értekezletet július 6-án tartanák meg.

Meghosszabbították a lapok részvénytársasággá alakulásának határidejét

Bucuresti, május 12. Husz nappal meghosszabbították azt a határidőt, amelyen belül az időszaki kiadványoknak részvénytársaságokká kellett alakulniuk.

hajóhoz, gyapotot mérhetetlen számú egyenruhához, s héliumot a kék és viharos ég alatt mesebeli szitakötő lágyágához hasonlóan uszó Zeppelin csodáihoz...

Láttuk itt Románia fölött is évekkal ezelőtt eluszní, elbéggni, keccsen, mint valami lassu kék füstöt a fejünk fölött az egyetlen tavasz fuvalomban. Az emberi ész s az emberi kéz egyik valóban német és fausti csodája volt ez az alkotmány. Ennek az alkotmány-nak a különböző számú testvérei azóta többször bentartták a világot s a világ fölött és a világ előtt eldefiláltak a német munka legképrázatosabb égi díszmenetként. Legenda nőtt a nyomokban a nagy és hatalmas német teremtő akaratról.

Tényleg: a német teremtő akarat — hatalmas. A Zeppelinek hajtásához azonban hélium kell. S Németországnak héliuma nincs s még vegyészeti sem tudják — pótlanyagokból — előállítani. Héliuma csak Amerikának van s Amerika nem ad. Ma tagadta meg végleg az erre illetékes bizottság. S még Roose-

velt elnök sem tud segíteni a dologon. Faust mindent bíral akár szándéka ismét megtorpant. Hélium még pénzért sincs — még diplomáciai közbenjárásra sincs. A bizottság nem ad. Nem ad, mert a nagy és hatalmas Németország ezt a héliumot esetleg olyan Zeppelinek hajtására is felhasználja, melyek nem utasokat és leveleket szállítanak acélfedélzeteken, hanem — bombát.

Az amerikai bizottság döntése bücs és humánus. Kétségtelenül: a Zeplineket korántsem csak kékutazók gyönyörűségére találta fej Faust. Az amerikaiak emlékezete egészséges. Még emlékeznek arra hogy egy Zeppelin még az ifju korában, már megjelent egyszer London felett a világháborúban...

Faust tehagoltsága most az egyszer bizonyára megint teljes. Az amerikaiak azonban véleményünk szerint a bombavető Zeplineket mégsem tőrítte ki a lehetőségek birodalmából, mert Faust minden bizonyval újból görbeibé főte hajol s ha héliumot nem ad Amerikba, majd előteremti lombikjaiból.

VILAG TUEEN

A légi fegyver a spanyol polgárháborúban

A világháboru óta először áll a spanyol polgárháborúban két katonailag körülbelül egyforma erejű és felszerelésű hadsereg egymással szemben. A polgárháboru kitörésekor úgy a kormány, mint Franco tábornok csopatai az egykori spanyol hadsereg jórészt elavult hadianyagával rendelkeztek. Ennek megfelelően mind a két fél harci taktikája az elavult formákhoz igazodott. A külföldi, katonailag modernül felszerelt és kiképzett erők személyi és anyagi segítsége mind a két fél részére a spanyol polgárháboru alakulása folyamán igen instruktív betekintést nyújt a legújabbkori hadvezetésbe. Az így modernizálódott spanyolországi hadvezetésnek a keletben igen nagy figyelmet szentelnek a külföldi katonai körök a légi fegyverek tevékenységének.

A világháboru óta a gyors technikai fejlődés következtében a légi fegyver jelentősége rendkívülien fokozódott. A spanyol polgárháboru most azután azt is igazolja, hogy ez a fejlődés a gyakorlatra miként hat ki. Minden további nélkül azonban még sem lehetséges a spanyolországi légi hadvezetés tapasztalatait más országok esetleges háborus konfliktusaira, vagy az európai nagyállamok közti háborúkra direkt alkalmazni. Ennek ellenére a spanyolországi események értékes támpontokat és igen tartalmas tanulmányanyagot nyújtanak. Mindenesetre tekintettel kell lenni arra, hogy ellenére a külföldi szakemberek gondos válogatásának és kritikájának, minden kérdésben mégsem egyöntetű a felfogás. A következőket ilyen értelemben kell venni.

A spanyol polgárháboru katonai aviatikájának felderítő tevékenységéről a hadijelentések vagy egyáltalán nem számolnak be, vagy csak nagyon fogvatékosan. Az arcvonalak laza összefüggése és a képek általi hírszolgálat lehetősége a repülőgépján történő felderítést részben fölöslegessé teszi. A távolabbi pontok felderítését viszont az ellenfél légi és szárazföldi elhárító eszközei nehezítik meg.

Ellentétben az előbbiekkal annál kiadósabb a katonai aviatikának mint harcvesztő eszköznek az alkalmazása a polgárháborúban. A külföldi segítséggel organizált légi haderők megerősödésével a spanyol katonai aviatikát mind nagyobb mértékben vetik be közvetlenül a szárazföldi harcokba, úgy, hogy kétségtelenül ebben a vonatkozásban jut kifejezésre a légi fegyver tevékenységének súlypontja.

Franco tábornok Guadalajari veresége óta mindkét fél részéről nem történt nagyobb harci cselekmény anélkül, hogy a támadók meg ne kísérelték volna repülőgépeik bevezetésével a szárazföldi csapatok akciót közvetlenül támogatni s a csatatér fölött kivívni a levegő uralását. Ezekben a levegő uralásáért folyó harcokban, amelyek kényszerűen következnek a szárazföldi harcra való beavatkozásból. történetek az ellenfelek között az eddigi legnagyobb légi ütközetek s ezeknek az ütközeteknek a folyamán szenvedte a katonai aviatika a legnagyobb veszteségeket is.

A brunettei ütközetben például a kormány szárazföldi csapatai akciójának támogatására összesen 250 repülőgépet, vagyis légi állományának több, mint egyharmadát vetette be. Abelchitei harcokban a nemzeti bombavető rajok 20—40 repülőgéppel avatkoztak be naponta tizenöt-ször is a szárazföldi harcokba. Ezeknek a repülőátadásoknak volt az eredménye, hogy ya szárazföldi csapatok holtakban és

sebesültekben történt veszteségének nagyobb részét a repülőgépek fegyverei okozták. A *terueli* harcok alkalmával szakértők megítélése szerint, ellenére a bevetett erős tűzvérségi erőknél, a gyalogsági repülőgépek általi támogatása sokkal hatásosabb volt, mint a tűzvérségé.

A gyalogsági harcokba való beavatkozáshoz a legalkalmasabbnak bizonyultak az egymotoros, együléses vadászgépek és a könnyű bombavetők, míg a nehéz két és hárommotoros bombavető gépek a legjobb hatásokat 1500—2000 méter magasságból érték el. A légi uralom kihasználásában most is, mint a világháborúban, még mindig az együléses vadászgép a legkisebesebb harci eszköz.

A nagy távolságra fekvő városok s a mögöttes országrész fontos pontjait érintő bombázási akciók, szemben a szárazföldi csapatokkal való együttműködéssel, mind a két fél részéről alárendelt jelentőséggel bírnak. Még Franco tábornok repülőinek számos bombatámadása Barcelonára sem értékelhető a totális légi háború szempontjából egyben, mint erkölcsi hangulatkeltésnek. Hogy mint ilyenek nem tévesztették el hatásukat, az úgy a lakosság, mint a kormány magatartásában világosan kifejezésre jut. Másrészt viszont kétségtelen, hogy Franco tábornok kedvező stratégiai, földrajzi helyzete következtében abban a helyzetben van, hogy pár várost kifejezetten megsemmisítő támadással közelíthet meg. Hogy Franco ezt a lehetőséget nem használja ki, ugye ez a rendelkezésre álló bombavető gépek aránylag csekély számával és azzal magyarázható, hogy az országot lehetőleg kímélni akarja. Ez a tendencia polgárháborúban természetesen különösképpen irányadó; idegen államok közötti háborúban ez a szempont előreláthatólag részben, vagy egészben is teljesen kiesik. Ebben a vonatkozásban tehát a spanyol polgárháborúból egyáltalán nem lehet közvetlen tanulságokat levonni a jövő háborújára, amely minden bizonnyal szélesebb bázison épülő bombavető hadakozást inaugurál. A bombázási akciók taktikáját, illetőleg a spanyol polgárháború a gyors és magasan repülő gépek gyakorlatát valószínűleg csak ezek a taktikai módozatok biztosították a keresztülvitel sikerét. Gyakran megtörtént u. i., hogy számszerűleg erős, de lassu járásu bombavető repülőgépeket szám szerűleg kisebb, de gyors, együléses vadászrepülőgépek feladataik keresztülvitelében megakadályozták. A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a könnyű vadászgépek fedélzeti tűzrelő fegyverei is megépítettséjük és elhelyeztettségük következtében fölünyben vannak a bombavető gépek hasonló fegyvereivel szemben. Az együléses vadászgépek beosztása bombavető repülőgépek védelmére egyáltalán nem vált be, mert az akció rádiuszuk igen kicsi. A bombavető repülőgépek legnagyobb védelme a gyorsaság. A gyorsaság teszi lehetővé váratlan, a fellármázott védőrepülőgépek megérkezése előtti célbaérésüket.

A spanyol polgárháború légi hadvezetésének tanulságaiból a hadi tudósítók arra a megállapodásra jutnak, hogy a légi fegyvereket nem szabad apró és mellékes feladatok elvégzésére szétzórni. A légi hadvezetést valószínűleg sikerrel, kevés veszteséggel, az értékes és nehezen pótolható anyagban, mindig nagy tömegben és megkezdésükre kell akcióba vetni. Az ilyen természetű tömegtámadásokon kívül a légi erőkkel igen gazdaságosan kell bánni. A légi fegyver kimondottan gyors mozgásu, offenzív harci eszköz, amely az ütközetek kétséges pontjain a legrövidebb idő alatt a legnagyobb hatással tud fellépni.

Technikai szempontból elsősorban a gyorsaság az irányadó. Másodszor szükség van speciális géptípusok álljanak rendelkezésre. A gyors, együléses vadászrepülőgép és a gyors bombavető gép az a két harci típus, amely a spanyol polgárháború légi hadvezetésében döntő harci eszköznek bizonyult.

— Akiknek foglalkozása minden erejük megfeszítését követeli, igaznak hetenként legalább egyszer, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez alaposan kitisztítja a bélsátornát s előmozdítja a gyomormozgást, fokozza az anyagcserét, élénkíti a vérkeringést az egész szervezetben és ezáltal új életet teremt. Kérdezze meg orvosát.

Három strófa Avigdor Hammeiriről

Beszélgetés Palesztina egyik legérdekesebb emberével, aki 25 éve chalaca a héber irodalomnak

Ramat Gan, május 12. (Az Új Kelet ki-küldött munkatársától). Itt lakik Avigdor Hammeiri, aki budapesti újságíróból héber költővé nőtt és a zsidó sors szenvedéseiben gazdag életét megrázó élményszerűséggel tárja fel, a legtisztább héberséggel, sok híve és követője és sok ellensége előtt. Avigdor Hammeiri fékezhetetlen temperamentumu költő, Ostoroz és kíméletlen igazságokat szeret mondani, szóban és írásban, mert Avigdor Hammeiri egyaránt mestere a tolnak és a beszédnek. Ir mindent és beszél mindenütt. Ir verset, novellát, regényt, utleírást, szindarabot, humoreszket, vezércikket és riportot. Fordít Madáchot, Adyt, Petőfit. Előadásokat tart a Béth-Amban, felszólal gyűléseken és résztvesz alapkövetéletekben. És mindezzel a három ember energiáját is próbára tevő munkával a művész nehéz életét éli, a művészt, aki ki akar nőni a társadalomból, hogy annak irányítója lehessen, de benne él, egészen benne, mert napi gondoljai költik le energiáját. Aki ostoroz, az nem várhat sokat attól, akit megostorozott. Lényegében ez a mondat fejezi ki Avigdor Hammeiri helyzetét a palesztinai társadalomban. És Avigdor Hammeiri becsületet harcolni viseli sorát; tovább ír, tovább beszél, amikor kéri és továbbra is megmarad a fiatal ország egyik kiemelkedő egyéniségének, a héber irodalom egyik pionírjának.

Hogyan lehetne összefogni, amit Avigdor Hammeiri néhány beszélgetésben elmond? Ebből az emberből ömlik a szó, szellemesen szikráznak ki belőle az ötletek, egy-egy mondata aranytőze, megfellebbezhetetlen igazság. Az egyik peroban átkozza hazáját, mint minden nagy költő, hogy a következő pillanatban könnyeláradóan rajongjon érte, mint minden hazafi. Talán ha három részre taglanánk Avigdor Hammeiriről készülő rajzunkat, jobban megismeri a közönség a palesztinai írók társadalmának ezt a jellegzetes alakját. Ime, az első részben néhány elszórt megállapítás:

Avigdor Hammeiri néhány mondata

Weizmann olyan nagy ember, hogy minden országban térdroburinának előtte. Nálunk Palesztinában pedig csak egy zsidó.

Hogy miért tudok én, a magyar anyanyelvű, olyan jól héberül? Mert a zsidók asszimilálódnak akarnak. Ha idejön egy lengyel zsidó, akkor az úgy szeretne beszélni héberül, ahogyan a jemeniták. Persze nem sikerül neki. Ha egy jemenita íróvá lesz, szeretne úgy beszélni, mint egy orosz zsidó. Persze, tönkre teszi a nyelvet. En pedig nem akarok asszimilálódni. Nekem elég volt. Én önmagamhoz asszimilálódom.

Palesztinában a művészet átká, hogy támogatják. Igazi művészet akkor lesz, ha majd követelik.

Tel-Avivot felerészben gyűlölem, felerészben imádom. Ha majd egészen gyűlölni fogom, fel is sóhajthatok, hogy végre megvalósult a cionizmus.

Az angol a közönséges tolvaj és az idealista rajongó zseniális keveréke.

Az érvényesítés egyetlen akadály a tehetség.

Avigdor Hammeiri hazáját ostorozza

Lehetne folytatni a végtelenségig, ha egy lap keretel e felsoroláshoz elegendő lennének. Inkább ismertessük cikkünk második fe-

DOMBRIA háziszöveget

készít és elad minden versenyen felüli homespune, tisztagyapru uri és női divatszövegeteket.

Egyedüli elárulókohely: Cluj, Str. Reg. Maria 4. Bejárati a Braşianu 19 felől is.

leben, mit mond Palesztináról a költő, amikor ostoroz:

— Törtetés? Az itt nem kifejezés. Itt nem két, hanem öt könyöklik van az embereknek. Protekció? Ez már ennél is több. Ez korupció. O, ha megirhatnám. De megírni nem lehet, mert nálunk a szerkesztő cenzurája szigorubb, mint másutt maga a cenzor. Színház? Hogyne. Vannak zseniális színészeink. De színház? Nincs színház. És kritika sincs. Ha a Gálutban valaminek sikere volt, akkor azt ide is lehozzák. Ez művészet? Ha valaki külföldi szöveget vásárol, betörik az ablakát, hogy miért nem vesz toceret háárecet. De nézze meg, hogy az, aki az ablakot betöri, vásárol-e legalább egy héber könyvet egy hónap alatt? Beszélnek összetartásról. De ha valaki nem fizeti ki a házbérét, öt nap alatt a háztulajdonos az uccára teszi. Művészet támogatás? Hogyne, szóban és írásban. De tettel! De tettel! En nem is bírom ezt tovább! Megyek el innen Dél-Afrikába, héber tanítónak!

Itt is, oldalakon keresztül írhatnánk le, amit Avigdor Hammeiri ostoroz. De hamar átesap a rajongásba:

A rajongó

— O, hiszen itt csodálatos dolgok történnek. Mit tudják azt maguk? En husz éve élek itt és a szemem láttára nőtt ki minden. A homokból és a sziklákból. En itt mindenkit személyesen ismerek. Tudom, hogy mit vitt véghez egy életen keresztül, csak azért, hogy itt élhessen Palesztinában. A mi gyerekeink átvárasztották az egész országot, virággal szegélyezett zöld mezővé, mint magunknál, Transilvániában. És mindenki dolgozik, épít, alkot. Zseniális! Csodálatos! És mennyi tehetség! Írók, festők, zenészek! Küldzenek persze. Ok is chalucok. Festők butorszállító kocsikban laknak és alkotnak. De miket alkotnak! És a kölykök! A gyerekek! És a szegénység-rajongás, ami itt, ebben az egész országban él! Az sem baj, ha szegény az ember, ha állandóan küzdök. Csak éljen és itt éljen.

A Vatikán a fajelmélet ellen

Párizs, május 12. A francia katolikus akadémia, az „Institut Catholique” megkapta Rómából annak az állásfoglalásnak szövegét, melyben a szent kongregáció a Vatikán állásfoglalását fejti ki a fajelmélettel szemben. A kongregáció előjárója maga a pápa. A múlt évben — mondja az írat — Krisztus születésének előestjén a Szentatya a biborosok és a prelátsusok előtt tartott beszédében szomoruan emlékezett meg arról a súlyos üldözésről, amelyet, amint mindenki előtt ismeretes, a németországi katolikus egyháznak kell elszerveznie. A Szentatya legnagyobb szomorúsága azonban az a tény, hogy ennek az igazságtalanságnak mentegetésére mindenféle veszélyes és hamis színvetési ta-

EDZZE MEG AIT!

A minden napi kemény munka után lábaj pihentetésére, a gyulladások és daganatok elhárítására, a tyukszemek és bőrkeményedés felzáróására céljából öntsön egy maréknyi Saltrates Rodell-t lábfürdőjébe. A meleg víz érintkezésbe jutott Saltrates Rodell-ből felszabaduló oxigen behatol a gyulladt bőr szövetébe, helyreállítja a megzavart vérkeringést. Az oxigen jótékony természeti élénkítő hatásátán a bőr felfrissül, a láb lelohad és anny megerősödik, hogy kényelmesen járhat kiscipőben is. A legerősebb tyukszem is anny megpuhul, hogy pusztá kézzel gyökerestül távolíthatja. Még ma este áztassa be lábait Saltrates lábfürdőbe! Saltrates Rodell kapha minden gyógyszerüzemben és drogériában. Csak kely költség, garantált eredmény!

FONTOS! — 10.000 propaganda csomagot dobunk ma 10 lejes reklám újságban. Kiszériképpen még ma vásároljon e csomagot! Takarékosági szempontokból vásároljon rendszeresen, vagy dupla csaldó csomagot!

Híányos lép ez még Avigdor Hammeiről. Izzig-vérig költő, tehetség, akit igazi kapcsol fűz az országhoz és a néphez. A nagy költő élmény, a nagy közös chalud ut kapcsa ez ami örök szövetségre kötelez a költő és a népe között...

Barzilay István.

Segélyezni kell a szegénysorsu zsidókat állampolgársági igazoló irataik beszerzése érdekében

Cluj, május 12. Tudvalevőleg Clujon közel 800 zsidó család szegénysége miatt nem nyújthatta be eddig a bírósághoz állampolgársági igazoló iratait.

Mind ezek kétségtelenül el fogják veszíteni állampolgársági jogosultságukat és a jövőben nem lesz reá mód, hogy ezt újból visszaszerezzék.

A kontesztációs eljárás során azonban a be nem adott iratok pótlólag benyújthatók. Ez az utolsó alkalom a szegénysorsu zsidóságnak állampolgárságuk igazolására.

A jobbmódu cluji zsidóság emberbaráti kötelessége, hogy a szegénysorsu zsidókat igazoló irataik beszerzése érdekében segítse.

Ebből a felismerésből kiindulva a cluji neológ és ortodox hitközségek keretében

segélyező bizottság alakult azzal a célkitűzéssel, hogy a szükséges segély előteremtéséről gondoskodják.

Az elv az, hogy minden egyes középsorsu zsidó legalább egy szegény család kötelességeit kell fedezze. A költségek családönként körülbelül 1000 lejt tesznek ki. Aki nek anyagi helyzete jobb, természetesen több szegény családról kell gondoskodják. A törvényes költségek családönként általában 1000 lejt tesznek ki.

Felkérünk mindenkit, hogy tehetségéhez mérten támogassa ezt a nagyfontosságú emberbaráti és zsidó akciót.

— Északi fényt észleltek Breslauban. Breslauból jelentik: Tegnap éjjel északi fényt észleltek éjjel után 0.50 órától 1 óráig.

Hete és ju

Pál

Prága, május 12. itett jelentés szeri az osztrák cionistachau koncentráci Dr Schwoner, az aági szerkesztő, négyilkosságot követelt! Péter Ku Tageblatt volt szeri val együtt ment a unokája volt a képvisezőnek.

Bécsi lapok jelent követett el dr Rudgató, a Deutsches éveken át volt ige Arthur Puck, a Futulajdonosa, külföld jövismert nagyipar ugyancsak jövismer tulajdonos, a dachahalt meg.

A Neue Freie P eseteket jelent: Prler és Fia cég tul telen meghalt. — D május 2-án hirdelen május 6-án ba hait.

A párizsi Agent hogy Karl Hirsch, műluru társaság igaz

A Das Schwartz vatalos lapja, a bec kossággal kapcsolta hangu cikket írja:

„A külföldi zsidó rial zsidó öngyilkoss indító elbeszélések dótról, akiknek jövő slt, akiket azonban nem akarnak kiengé küli, hogy előre ki bécsi gazdák néh könnyűmíregyekre ny folyásolhatná a „sz Sajnos, azonban ök ben az utóbbi heta vetett véget önkész utolsó éveiben, az a gel, hogy azelőtt zsidók; ez a változ nyit mond, hogy a látásai megfelelően

Az SS ezután me megfelelő számu „s be a zsidó trükkök ban ezer olyan k régi birodalomban lán nem fog nagy lényeges, hogy zsidó háztulajdonosokat, ket és alkalmazott majd oda, ahol a bo olyan számarányban nem használ, ha e de gyakorlatilag el akarat előtt elitnik is, hogy belátható oly forrón enni. Ellenkezőleg. Fel ke nózist állítani, hogy lesz, minél később a A lap végül közl Berlinbe menekült, vetni a zsidók „szaj fejezi be a cikket: „Kényszeríteniük hogy a sajátmagu posztokon maradjat fog a pénzük!”

Prága, május 12. jelenti, hogy a du levő weekendhazak tek ki. Zsidókat u ken megtírn. A megtiltották a zsidó a nagyobb idegen rák fürdőhelyek szében áll fenn.

A Times ezzel ket írja:

„A bécsi zsidókn zárását a dunai tábla hirdeti min

Heteken át tévelygett az osztrák és jugoszláv határ között negyvenhárom burgenlandi zsidó

Pál jugoszláv régensherceg ideiglenes tartózkodási engedélyt adott számukra. További sorozatos öngyilkosságok Bécsben

Prága, május 12. Még eddig meg nem erősített jelentés szerint dr. Oszkár Grünbaum, az osztrák cionista szervezet elnöke, a dachau koncentrációs táborban kiszzenvedett. Dr. Schwoner, az ismert bécsi közgazdasági szerkesztő, néhány nappal ezelőtt öngyilkosságot követett el. Önként vált meg az életől Péter Kuranda, a Neues Wiener Tageblatt volt szerkesztője is, aki édesanyjával együtt ment a halálba. Péter Kuranda unokája volt a hasonló nevű ismert osztrák képviselőnek.

„Hirtelen” halálos esetek

Bécsi lapok jelentik, hogy öngyilkosságot követett el dr. Rudolf Beer ismert színházigazgató, a Deutsches Volkstheater és a Scala éveken át volt igazgatója. Öngyilkos lett Arthur Puck, a Puck és Mautner gyár tulajdonosa, külföldi gazdasági körökben is jólismert nagyiparos. Kurt Kotányi, az ugyancsak jólismert bécsi paprikakomolytulajdonos, a dachau koncentrációs táborban halt meg.

A Neue Freie Presse a következő halálos eseteket jelenti: Fritz Winkler, az S. Winkler és Fia cég tulajdonosa május 3-án hirtelen meghalt. — Dr. Jakob Weiszglas orvos május 2-án hirtelen meghalt. — Jaques Kitterer május 6-án baleset következtében meghalt.

A párizsi Agent Radio jelenti Bécsből, hogy Karl Hirsch, az osztrák Linoleum borműlárú társaság igazgatója agyonlőtte magát. A Das Schwartz Korps, az SS berlini hivatalos lapja, a bécsi zsidók tömeges öngyilkosságával kapcsolatban a következő cinikus hangú cikket írja:

Fenyegetőzik az SS

„A külföldi zsidó lapok kiabálnak az ausztriai zsidó öngyilkosságokról és szörnyen megindító elbeszélések közölnek szegény zsidókról, akiknek jövője egyrészt megsemmisült, akiket azonban másrészt „hazájukból” nem akarnak kiengedni, miért is ezek, anélkül, hogy előre kifizetnék, felhasználják a bécsi gázművek néhány köbméterét. Egy, a könnyelműekre gyakorolt ilyen nyomás befolyásolhatná a „szentimentális” bécsieket. Sajnos, azonban ők jó statisztikusok... Bécsben az utóbbi hetekben ugyanannyi ember vetett véget önkézzével életének, mint a legutolsó években, azaz az egyetlen különbséggel, hogy azelőtt németek voltak és most zsidók; ez a változás pedig mindössze annyit mond, hogy a két lakosság jövőbeni kilátásai megfelelően megváltoztak.”

Az SS ezután megnyugtató olvasót, hogy megfelelő számú „specialistát” küldtek Bécsbe a zsidó trükkök leleplezésére. Ausztriában ezer olyan kérdés, amelyek nálunk a régi birodalomban nagy problémák, egyáltalán nem fog nagy problémát képezni. Nem lényeges, hogy zsidó ügyvédek, orvosok, háztulajdonosok, kereskedők, ügynökök és alkalmazottak hogyan küldenek majd oda, ahol a borsó és hogy ilyen, vagy olyan számarányban küldik. Mert a zsidónak nem használ, ha elméletileg meg maradhat, de gyakorlatilag el kell tűnnie. E kemény akarat előtt eltűnik az utolsó zsidó remény is, hogy belátható időn belül nem kell majd oly forró enni, mintahogyan ma fűznek. Ellenkezőleg. Fel kell a zsidóknak azt a prognózist állítani, hogy levestük annál forróbb lesz, minél később hajlandók azt kitanálatni.

A lap végül közli, hogy sok zsidó Bécsből Berlinbe menekült, ennél fogva véget fognak vetni a zsidók „szabadságának”, — majd így fejezi be a cikket:

„Kényszerítünk kell a zsidókat arra, hogy a sajátmaguk választotta parazita posztokon maradjanak meg addig, amíg elfogy a pénzük.”

A zsidók nem fűrdhetnek

Prága, május 12. A csehszlovák sajtóiroda jelenti, hogy a dunamenti zsidó tulajdonban levő weekendházakhoz kormánybiztost neveztek ki. Zsidókat nem fognak ezeken a helyeken megvárni. A bécsi nyilvános fürdőkben megtiltották a zsidók belépését. Ez a tilalom a nagyobb idegenforgalmat lebonyolító osztrák fürdőhelyeken csak belföldi zsidókkal szemben áll fenn.

A Times ezzel kapcsolatban a következőket írja:

„A bécsi zsidóknak a közfürdőkben való kizárását a dunai fürdőkre is kiterjesztették, tábla hirdeti mindenütt, hogy zsidóknak til-

los a belépés. A bádani parkban a szöveg így hangzik: „Belföldi zsidóknak tilos a be-
menet.”

Prága, május 12. A salzburgi járásbírósa előtt Max Reinhardt ellen 330 schilling erejéig folyó polgári kereset tárgyalása alkalmával közölték, hogy a Gestapo elkobozta a Reinhardt birtokában levő Leopoldskronkastélyt. A salzburgi kormányzóság kormánybiztost nevezett ki a kastély élére, amelyben a Völkischer Beobachter szerint otthon rendeznek be a Hitler-ifjúság részére.

Párizs, május 12. A Joint európai irodája

interveniált a csehszlovák kormányfővel, hogy engedjék be a tizenöt burgenlandi zsidót, akik még mindig a Lena nevű francia uszályhajón tartózkodnak. Írásban garantálta a Joint, hogy a tizenöt zsidó nem lesz terhére a cseh államnak. A 43 burgenlandi zsidót, akik Ausztria és Burgenland között Rogoszevci faluban heteken át egy csűrben tartózkodtak és akiknek Pál jugoszláv régens ideiglenes tartózkodási engedélyt adott, a Zágráb melletti Eszradzin városkában találtak átmenetileg otthonra, ahol a zsidó hitközség vette gondozásba őket.

Nagyszabású utépitési programot határozott el a minisztertanács

Ujjáépítik a Cluj Dej—Halmeu-i országutat is

Bucuresti, május 12. A kormány tegnap este minisztertanácsot tartott Miron Cristea patriárka enklétével. A kiadott közlemény rámutat arra, hogy Ionescu-Sisestü földművelésügyi miniszter törvényjavaslatot terjesztett a kormány elé, amely az erdészeti rezsimnek alávetett erdőkben elkövetett kihalások megfékezését célozza. A javaslat ellenőrzést akar bevezetni a fatelepekre szállított fák származását illetően, a titkos favágások és lopások megszüntetése céljából. Továbbá be akarják tiltani a fiatal fenyőfák kivágását az erdők fejlődésének biztosítása érdekében. A javaslatot az urakodó elé terjesztik.

Mihail Ghelmegeanu közlekedésügyi és közmunkaügyi miniszter három javaslatot mutatott be az utépitések és javításoknál követendő jelenlegi eljárás megváltoztatására. A jelenlegi törvények értelmében ugyanis a munkálatokhoz szükséges formálisak 27 napot vesznek igénybe. A miniszter ezt 8 napra szeretné lecsökkenteni. Az utépitési kam-

pány június végén veszi kezdetét. A tervek két részre oszlanak: új utak építésére és régi utak javítására.

Új utakat építenek a mővidéken, Maramuresben, Basarabiában utjavítások lesznek. A folyó évbén új utakat fognak építeni a nyugati hegyekben és pedig: Avram Iancu—Bulzesti—Baia de Cris között 14 kilométer, Alba—Rada—Tica—Balesti között 22 km., Bozia—Danis között 8 km., összesen tehát 44 km. hosszúságban. Maramuresben Petrova és Bozia között váganak utat, Basarabiában pedig Bălji, Orhei, Tighina, Cetatea Alba és Ismail megyék úthálózatát építik ki.

Az utak kijavítására és modernizálására vonatkozó tervek elsősorban a következő vonalakat érintik: Focsani—Cernăuți—Teucui—Chisinau, Cluj—Dej—Halmeu, Sibiu—Deva—Arad—Timisoara, Bucuresti—Pitesti—R. Valcea.

Mindezen munkálatokat a pénzügyminisztérium kiutalásainak keretében fogják elvégezni.

Uj nevelési rendszert vezetnek be az iskolákba

A jövőben esütörtökön nem tanítanak: ezt a napot gyakorlati nevelésre fordítják

Bucuresti, május 12. A közoktatásügyi minisztérium a középiskolákba felügyelőket küldött ki, akik különösen az érettségi előtt álló tanulók tudása iránt érdeklődnek. Iskolai körökből egyébként azt jelentik, hogy az oktatás ügye jelentős reformok előtt áll. Az egyik legutóbbi módosítás, hogy a jövő tanévtől kezdve a csütörtöki napon nem lesz tanítás. Ezt a napot az országvédő mozgalomra, továbbá a gyakorlati nevelésre fordítják. A tanulók reggeltől estig együtt lesznek, sőt ebédjüket is maguk főzik. Minden osztályban lesz diák-szakács, aki a szükséges élelmiszereket beszerzéséről gondoskodik és aki főz. A tanulók csekély hozzájárulásból vásárolják a szükséges cikkeket, takarék-

tüzhelyről pedig az iskola gondoskodik. Szép idő esetén ilyen napokon táborozások lesznek s általában arról gondoskodnak, hogy a tanulók minél több gyakorlati ismeretre tegyenek szert. A tananyagból emiatt ami feleslegessé válnék, kimarad majd. Az új rendszert már ki is próbálták s az a Mihály nagyvajda iskolájában kitűnően bevált.

Az angol és az amerikai nevelési szisztémához közeledő nevelést egyébként öfelsesége kívánja meghonosítani. Az új terv bevezetésével az egyes iskolákban bizonyos számú tanerő feleslegessé válnék, azonban úgy igyekeznek, hogy lehetőleg a fiatal tanárokat országvédő tanárokká képezzék ki. A Sinaia környékén lévő Brea-

zan erre a célra tanfolyamot rendeznek. Az irányban kiképzett tanárok külön testületet alkotnak s ha meg is maradnak középiskolai tanároknak, eddigi tantárgyaikat nem tanítják. Csütörtöki napokon a saját intézeteikben foglalkoznak a tanulókkal, egyébként pedig járják a vidéki iskolákat az országör-rendszer bevezetése végett s erre oktatják a tanítókat, miután e terv szerint ezt a rendszert az elemi iskolákban is meghonosítják.

A közoktatásügyi minisztérium körrendeletet küldött szét az összes középiskolák igazgatóihoz, amelyben felhívja a figyelmüket arra, hogy sok középiskolai diák tagja a felforgató politikai csoportoknak. Mindezeket le kell leplezni és szigorúan megbüntetni. A büntetés azonban nem elegendő. Preventív ellenőrzést a nevelési intézkedéseket kell tenni aziránt, hogy hasonló helyzet a jövőben ne forduljon elő. A felforgató mozgalmakban résztvevőket haladéktalanul el kell távolítani, mert ezen eltévnyedettek jelenléte megfertőzéssel fenyegeti iskolatársait.

A tanárok tartoznak súlyt helyezni a nevelésben a keresztény erkölcsre és ebben példaadóan előljárni. Vasárnap ne csak a vallás tanár, hanem két-három másik tanár is kísérelje el a diákokat a templomba. Ezeket a tanárokat az iskolaigazgató tartozik kijelölni. A nevelésben helyezzenek súlyt a klasszikusokra és küszöböljék ki azokat az írókat, akiknek művei az erkölcsi és hazafias nevelés szempontjából kívánni valót hagynak maguk után. A tanárok ne használjanak a diákok előtt sértő kifejezéseket és ne alkalmazzanak testi fenytést. A tanárok mindenképpen járjanak elől komoly példával a diákok előtt. Ha valamely tanár nem tenne eleget ezzel kapcsolatos kötelezettségeinek, az iskoligazgató tartozik a tanfelügyelőségnek haladéktalanul jelentést tenni.

Husz-harmincmilliárdos belső kölcsönt vesz fel a francia kormány

PARIZS, május 12. A francia pénzügyi helyzet szanálására a kormány hír szerint 25—30 milliárdos belföldi kölcsön felvételét tervezi, amelynek százszaalékos lejegyzését biztosra veszi. Beavatott körök jelzik, hogy a kölcsön kibocsátása Anglia és Amerika teljes hozzájárulásával történnik, mert erre Franciaország a frank-font-dollár egyezmény miatt a beleegyezést London és Washingtonban megszerzte.

Mint Párizsból jelentik, a francia nemzetvédelmi kölcsönt a jövő héten bocsátják ki.

Bizalmat szavaztak a belga kormányra

BRÜSSZEL, május 12. (Rador.) A képviselőház tegnap esti ülésén a kormány feltette a bizalmi kérdést. A ház 101 szavattal 76 ellenében bizalmat nyilvánított. Nyolc képviselő tartózkodott a szavazástól. Egyidejűen brüsszeli jelentés szerint Lipót király ma délben 10 órakor Hollandiába utazott Beatrix hercegnő kíséretével jere keresztaui minőségében. A király és kísérete repülőgépen utaztak.

A nyugati szertartású izraelita hitközség kulturálisztálya:

Goldmark Filharmóniai Társaság

VIII.

KONCERTJE

Szerenád-est az Árvagondozó rendezésében a Davila Színházban

Május 19.

Karnagy: Fischer V.

BENA, MOZART, CSAJKOVSKIJ.

Elvi megegyezéssel végződtek Ciano és Blondel tárgyalásai

Mit tartalmaz az olasz-francia egyezmény tervezete?

London, május 12. A Daily Mail azt a hírt közli, hogy Ciano és Blondel tegnapi megbeszélései az olasz-francia közeledés érdekében elvi megegyezéssel végződtek és ma már az egyezmény megszövegezésére kerül sor. Az egyezmény lényeges pontjai a következők:

1. Mindkét fél ragaszkodik a jelenlegi Földközi-tengeri status quohoz az afrikai

birodalom jellegére való tekintettel. 2. Közösösen szükségesnek tartják megszövegezni álláspontjukat a Földközi tenger szabadsága mellett. 3. Olaszország tiszteltetben tartja Franciaország érdekeit és nem támogatja a francia-ellenes korzikai propagandát. 4. Líbia és Tunisz ügyében megegyezést kötnek egymással.

A portugál kormány hivatalosan elismerte Franco kormányát

Ujra bombázták Valenciát a nemzetiek. Ujabb előnyomulást jelentenek a felkelők

Lisszabon, május 12. (Rador.) A portugál kormány hivatalosan elismerte a Franco-féle spanyol memzeti kormányt, mint egyedüli törvényes spanyol kabinetet. Teo Tonio Pereira portugál ügynököt megbízták, hogy ezt közölje Franco tábornokkal és Jordana tábornok külügyminiszterrel.

Mint Valenciából jelentik, a nemzetiek tüzérése ma éjjel két ízben bombázta Valencia városát. Főleg Grao és Cabanel negyedeket érték a lövedékek. A repülőgépek 40 perces időközönként követték egymást. Az első éjjel után 51 perccel kezdődött. A halottak száma egyelőre ismeretlen. Több mint 50 súlyos sebesült van.

Bilbaoból jelentik, hogy Franco tábornok úgy döntött, hogy felépítési Belchite helyiséget, amit a tavaly márciusi offenzíva elején romboltak le. A város romjait történelmi emlékként megőrzik, az új várost a régi szomszédságban építik fel.

A nemzetiek hivatalos salavancái hadsziintéri jelentése szerint a nemzeti erők

eifoglalták Las Planas, Luco de Bordon, Todolera, La Hata, Chocologo del Rey és más helyiségeket Teruel és Castellon tartományok határán.

Tegnap a nemzetiek folytatták előnyomulásukat és elfoglalták Nillar luegot és és más állásokat, Pobotól délnyugatra.

Meghódították Igleuela del Cid helyiséget, Duba és Mirambel falut is. Ezen utóbbi helyiségben 400 halottat találtak és 20 foglyot ejtettek.

A nemzetiek szerint tegnapi hadműveleteik célja az volt, hogy kapcsolatot teremtsenek Varela és Garcia Valino tábornokok csapattestei között.

A cél elérése. A harc több, mint 50 kilométer hosszú frontszakaszon folyt.

A nemzetiek 10-15 kilométer mélységben nyomultak előre. Offenzívájuk első napján olyan állásokat értek el, amiknek elfoglalása csak harmadnapra volt kitűzve.

Szerdán a nemzetiek 600 négyzetkilométernyi területet foglaltak el.

Hogyan vélekedik a Zsidó Világkongresszus genfi lapja a Népszövetség mostani tanácskozásairól?

Nemzetközi intézkedéseket követel a menekültügyi probléma

Genf, május 12. A zsidó világkongresszus vezetősége tegnap fogadta a nemzetközi sajtó képviselőit, akik előtt ismertették angol és francia nyelven a közép-európai zsidóság súlyos helyzetét. Hangsúlyozták, hogy a demokratikus nemzetek támogatására van szükség, hogy a közép-európai zsidóságot fenyegető súlyos veszélyek elháríthatók legyenek.

A zsidó világkongresszus vezetősége a napokban megjelentette információs közlönyét, a „Correspondance Juive” című közéleti lapot. Az első szám a Népszövetségi Tanács mostani üléséről elmélkedik; a lap többek között ezeket írja:

„A zsidóság ellenségei, akik egyben a Népszövetségnek is ellenségei, állandóan hangoztatják, hogy a genfi intézmény zsidó találmány és nincs más célja, minthogy használjon Izrael népének. Ha ez igaz volna, akkor a zsidó világ bizonyára nagy bizalommal tekintene a Népszövetség 101-ik tanácskozására. A valóság azonban az, hogy nincs sok okunk az örömré.

A népszövetségi tanács napirendjén számos olyan kérdés áll, amely bennünket közelről érint. Mindenki tudja, hogy valahányszor a zsidó ügy nemzetközi kérdéssé válik, ebben egyúttal valami szerencsétlenség is rejlik. Másfelől olyan nagyszabású kérdések is merülnek fel, amelyek nem állanak ugyan a napirenden, holott ott lenne a helyük, de a nemzetközi autoritások mulasztása miatt nem akarják az ügyeket szóvá tenni.

Mindenekelőtt a menekültkérdés problémájáról lenne szó, vagyis meg kellene szervezni azokat a nemzetközi intézkedéseket, amelyek a kérdéssel kapcsolatosak. Nagyszabású kérdések ezek, amelyek gyors és hathatós megoldásra várnak. De ne ámsítsuk magunkat. Nemcsak azokról az

osztrákokról van szó, akiknek volt idejük elmenekülni, hanem rengeteg ember él Ausztriában, akik nem tudtak kijutni és akiket most foglyokként őriznek, mindenüket elkobozták és csak a kétségbeesésüket hagyták meg. Nagy számban vannak közöttük zsidók, akik elvesztették jogukat és védelmüket ama naptól kezdve, amikor a német hadsereg az osztrák szövetségi államot megszállotta. Az osztrák zsidók problémája a Népszövetség számára nem egyszerű menekültügyi kérdés, nem is lehet az. A genfi liga el van kötelezve arra, hogy respektálja a kisebbségi jogokat Ausztriában és pedig a saintgermaini békeszerződés alapján.

A Népszövetség mostani napirendjéről hiányzik a danzigi zsidók ügye is és a zsidó Világkongresszus mindig is követelni fogja, hogy a már kinevezett hármass bizottság intervenáljon Danzig szabadváros népszövetségi biztosánál, Burghardt unánál a Népszövetség főtitkáránál. Mindenki tudja, hogy a hírhedt nürnbergi törvényeket Danzigban is gyakorolják, amivel nyíltan megsértik a Népszövetség által garantált alkotmányát a városnak. Ezeket a problémákat a Népszövetség emlékeztetőbe idézzük minden balítélet és minden szándék nélkül. Reméljük azonban, hogy a szándékosság után kevesebb keberliséggel a tanácsunkban fogunk írni ezekről a dolgokról.

Sinclair Lewis: Tökéző szilók. A Nobel-díjas író legújabb regénye, az „Athenaem Regénytár” új kötet. Előbbiei: Maugham: Színház és Julien Green: Lewiathan kötetje, szívszomban 119 lei. Remarque: Három bajtárs, David Pilgrim: A nagy Napoleon (472 lap) kötetje díszkötve 178 lei. Lepagenál Cluj. Postán utánvételt. Kérjen teljes jegyzéket Lepagetól Cluj.

SPORT

Személyvonattal játszott — mégis győzött a Rapid

Rapid FC—Victoria 3:0 (0:0)

Cluj, május 12. (Az Uj Kelet tud.) Csütörtökön délután, a hétköznap dacára, közel négyezer néző előtt játszották le a Rapid FC—Victoria nemzetközibajnoki labdarugómérkőzést. A találkozó jelentőségét — vasárnapig az adta, hogy ezen a mérkőzésen kellett volna eldőlnie, hogy a második csoport bajnokságát a Rapid, vagy a Victoria nyeri-e. Ezen jelentősége miatt a bucaresti rádió programjába vette a mérkőzés helyszíni közvetítését. Vasárnap azonban a Victoria futballcsapata Petroseniban vereséget szenvedett és így a mai találkozó már csak az AMTE és a Rapid szempontjából bírt jelentőséggel. Ha ugyanis a Victoria győz, az AMTE a csoportgyőztes, ellenkező esetben a Rapid.

Ilyen adottságok mellett, de különös tekintettel a pálya szűkét díszítő mikrofonra, amelytől pár méterre állottak a rádió műszaki berendezései, a mérkőzés elé — az e fajta látványosságokhoz hozzá nem szokott cluji sportkedvelők érthető várakozással tekintettek. Pontban négy órakor először a vendégcsapat tűnik fel a játékoskijáróban. A Rapid FC elegáns, fővárosi stílusban a középkörben sorakozik fel és innen üdvözi a közönséget. A fogadtatás „hüvösen udvarias”. Annál melegebb azonban a következő percben, amikor a Victoria fiatal legénysége szalad a nagytribün elé, majd az állóhely közönséget is üdvözi. Bejön a „bírói kar” is és rövidesen választásra kerül a sor. A választásnál a Victorianak kedvez a szerencse, a játékot a Rapid FC kezd. Így állnak fel a csapatok:

Rapid FC: Radulescu, Wetzter—Rosculetz, Vintila—Rasinaru—Cuedan, Moldoveanu—Raffinsky—Auer—Barátky—Bogdan.

Victoria: Bosneac, Cociuban — Felecan, Chendreanu—Pál—Nistor, Cornea—Szántai—Pop—Felecan—Capusan.

Auer indítja el a játékot és már az első percekben a Rapid bizonyul veszélyesebbnek. Különösen a kitűnő belső hármass öklázik jobbra-balra és igyekszik a Victoria egyelőre jól védett terejét megközelíteni. Ujabb és újabb Rapid támadások, kapura azonban nem száll egyetlen labda sem. A hetedik percben jön fel először a Victoria. Rövidesen kiderül azonban, hogy a Victoria csatárorsa kevésbé ambicionálja a játékot, mint ellenfele. Hiányzik a Victoria játékból az a lendület, amely oly jól jellemezte a cluji csapatot és amelynek révén pár nappal ezelőtt még a közönségben mint egyetlen esélyes bajnokjelölt szerepelt. A Rapid komoly védelme megerősítés nélkül hátrítja a gyenge Victoria támadásokat. A hetedik percben azonban mintha feltámadna a régi Victoria: villámgyors akció révén közelít meg a Rapid kapuját, egy-

előre azonban csak zavart keltenek, de újabb támadás után jó irányított lövés tart a jobb-sarokra, de a Rapid kapusa jó érzékkel véd. A Victoria tekintélyes számu hivatáborához hangos biztatásba kezd, a Victoria próbálkozik is, a lélektelküli játéka azonban nem lehet eredményes.

Ha sarokrugás döntené el a mérkőzést...

Ujra és újra a Rapid támad. Előbb Barátky, majd Auer csillogtatja fejlett technikájú tudását, a Rapid két csilaga azonban túlságosan kiméli magát és a Victoria védelmében Felecan I nem játszik „kisasszonyfutballt”. A 14. percben a Rapid kornert ér el, a jólveit beadást azonban Bosneac védi. Ujabb kornert erőszakol ki a Rapid, ez sem veszélyes. Egyre tart a Rapid fölénye: a 20. percben már a harmadik sarokrugás száll a Victoria kapuja elé, ez is eredménytelen. A 24. percben előbb a Rapid, majd a Victoria kapuja forog komoly veszedelemben. A Victoria részéről Capusan lövése, ezt néhány másodperc múlva Auer udvariasan kiegyenlíti: ő is mellé lö. A 27. percben Auer profi stílusban, forduláshoz ivelt labdát ad ki a bal-szélre, Bogdan, mint egy valódi Rapid szárguld és huz kapura, tempója igen nagy azonban ahhoz, hogy a labdát irányítani tudja, így a remek lövés centiméterekkel a kapu fölött süvít el. Szép akció volt! A harmincadik percben járunk, amikor Radu Vasilescu, a bucaresti rádió sportbemondója megkezdi a mérkőzés közvetítését. A játék egyre unalmasabb lesz. A 34. percben Barátky irtózatosan erűl bombát zúdít — arasszal a kapu fölé. További Rapid fölényt igen komoly a helyzet a Victoria kapuja előtt, a védelem csak tisztátalanul tud szerezni. A 39. percben végül a Victoria felszabadul a nyomás alól. A középcsatárt játszó Pop III ügyes testcselével rázza le magáról a Rapid egyik védőjét, két lépésre van a kaputól, kemény lövése azonban a felső kapulécéről magasan a levegőbe pattan, majd a mezőnybe visszatérve, a Rapid védői felszabadítanak. Nagyon meleg helyzet volt! Ez a helyzet újabb ambíciót önt a Victoria — közönségére. Biztatja csapatát, a játék menne is, a Rapid azonban nem hagyja magát és mindent árthat. Különösen Vintila biztos szereléseit aratnak nagy sikert. Egy perc múlva a Rapid már 4:0-ra vezet — sarokrugásban. Ez sem változtat a helyzeten, mindössze a labda mondja fel ismét a szolgálatot. (Már a második labdát pusztítják el). A féldél vége előtt Auer még egyszer próbára teszi Bogdan gyorsaságát. Bogdan ezuttal is végig rohanja a pályát, ismét nagy lövést ereszt meg, de ismét centiméterekkel fölé.

A második féldőben „gázol” a Rapid

A második féldőben, ha lehet, a Victoria még gyengébben játszik. Annál több a lendület a Rapidban. Támad és egyre támad. Az ötödik percben a labda a Victoria kapujában táncol, a helyzetnek „szépséghibája” azonban, hogy a játéklevezető látta, amint azt Barátky kézzel tette be. Még egy sarokrugás jelzi a Rapid immár nyomasztó fölényét. Ebből sem lesz semmi. A közönség egyre türelmetlenebb, de még biztatja a Victoria fiataljait. A Victoria nem hálátlan a biztatással szemben: Capusan jólhasznáható labdát ad be a középre, Felecan II kapura lövi, Radulescu kapus azonban imponáló stílusban, a levegőben uszva kioldoz, majd a hátvédek a mezőnybe juttatják a veszélyes labdát. Egy perc sem telt el és a labda már az ellenkező kapu előtt táncol.

A Rapid csatárai egymás után hibázzak el a labdát, végül is Bogdan a balszélről betve a középre, Barátky jól helyezkedik: fejese védhetetlenül suhan a Victoria kapujába: 1:0!

A 19. percben Auer hatalmas lövést eresztene meg kapura, ebbe azonban belelépnek és ebből a hatodik szögletet rugja a Rapid. Ezt ismét szögletre hártják. Sőt, a bucaresti csapat további támadásából a nyolcadik szöglet születik. Már szinte unalmas a sok ki nem használt szöglet. A 26. percben Barátky trikkos fordulásból villámgyors gólt lö — futty után. (A labda előzőleg tuljutott az alapvonalon). A 32. percben kevesebb figyelmes a játéklevezető Moldoveanu — a sajtópályából ugylátszik, hogy a határvonalon túlról! — adja be a labdát. — A Victoria védelme érthetetlenül csak szemléltje a jelenetnek.

Barátkyknak alkalmuk nyílik kétségbeesett, de tehetetlen kapus mögött a labdát a hálóba helyezni: 2:0.

Az újabb, váratlan gól után a közönség egyre hangosabban ad kifejezést a Victoria lélektelküli játéka fölötti haragjának, sőt a tiltakozó hangorkánban különös vádák is hangzanak el a Victoria vezetőségének címére. Hatalmas tüntetéstől kísérve a Rapid egyre támad. És újabb gólt ér el:

Barátky nem sokat törődik a közönség tüntetésével, jól irányított lövéssel újra védhetetlenül gólt lö: 3:0!

A harmadik gótra hatalmas botrány tör ki a tribünön. A közönség köréből, lefekvéssel vádolják a Victoria játékosait. Mintha a szidalmak hatással volnának, mert a Victoria eddig igen gyengén működő csatárotőse támadása lendül és ha a gólarányt nem is, a szögletarányt mindenesetre 9:1-re javítja. Van ugyan egy góhelyzete is, ezt azonban nem tudja érvényesíteni. A játéklevezető rövidesen a mérkőzés végét jelzi, ami a némileg lecsendesedett közönségnek újabb alkalmat ad arra, hogy újabb flutykoncertbe kezdjen, sőt, hogy a levonuló játékosokat inzultálja.

A létört Victoria könnyű zsákmanó volt

A mérkőzés nagy részében a Rapid támadott, támadásai azonban nem voltak elég meggyőzők. Ha a Victoriat régi, lendületes formájában találja, aligha győzött volna három gól különbséggel. Legjobb, de az egész mezőnyben Vintila volt. A Victorianban egyedül Felecan I. játéka volt a töle megszokott kifogástalan. A csapat többi játékosa mélyen formája alatt szerepelt.

A mérkőzés vezetését a timisoarei Chician látta el. Nem volt nehéz dolga.

„Sa

Angliában most „real”-politikája főúrek, nemcsak a következőkben, hanem a jövőben is; Angliában alkalmat ad a „hideg” ismertetlen tettes oóli ellopták Rembrandt „alótt” című képét, a borough képpel egye

A műkincesek ellom m, mely Anglia köhatja, a kontinens, nens keleti részén szemében ugy tünik tükus népművelés, megnyitkozásait lákiszában céljával és S valóban: csodálk mou, amely Anglia társadalmá számára értéki képek ellopá

A kontinentális er adtan teszi fel mag nekélyes — is leh avis — az más, a tvenmillió lejnyi ér es es még egy angol vesztéség.

De nemzeti ügyet tottan remegni attól „előtti” című képet es tóbi s ezáltal hatalák meg az országot Anglia lakosságából pillánthatott meg a amit mi, boldogtalán tudunk megérteni.

Mert napjainkban ért való aggodalma népeinek életét; sőt keitől, a szellem és kotásaitól való megmámora, vagy máma tömegek és „hiva minek meg van zata. Fegyverzaj é muzsák s ma fegyve gót, az Erőszak és ják át a levegőt, bénítják meg a szel től a kultura: a szeg virágba szökkenhet.

Ha valaha akadt „Tizian leezett ecs sokkal inkább van dítus, mely a tollat, vottt kezéből, ha a Sikert, vagy utszeli piron, vagy vízszon

Az angol társadalítyel a híres Rembrandt az egykor bekévelek a végleg elcsúsztatkor még egész Eur tett a „Mona Lisa Louvreből.

Alkorkorban a lapo erről a nagy eseméese fordult az eset. Ami akkor szinté kultura kibontakoz legjobb lelkeket az hogy még néhány é ség végleg lerázta cseit: ösztönös írt rendlőségtől, sőtét állati önzését — s Szellem csodaforrá megjelenni a törté

Ma már tudjuk a alaplaton volt, mer mézet ismeretén, a alapult, melyeket a profétákon kezd máson folytatva — század nagy alkot maguk korához al

A kontinentális hatában az angliai időszerűtlenül hat. már, hogy egészen hozzászokva.

Kortársi élmény lélek vannak elre volna nem emléke sérteteként kísért ságunk utjain.

Mi majdnem sa németországi köny gi irodalom és go sát, a német kép nagyszébb műkt sokból emlékszi össze világhírű kelők bombái, mi pán repülőgépek

Tudjuk, hogy vilá klméletlenséggel

„Saskia a tükör előtt“

Irtá: Salamon László

Angliában most nemcsak Chamberlain „reál“-politikája fölött vitatkoznak az emberek, nemcsak a római találkozó várható következményeiről beszélnek a zártkörű klubokban; Angliában most más szenczió is alkalmat ad a „hidegvérű“ izgalomra: eddig még ismeretlen tettesek Sir E. Davis kastélyából ellopták Rembrandt híres „Saskia a tükör előtt“ című képét, néhány nagyrértékű Gainsborough képpel egyetemben.

A műkincesek ellopásával kapcsolatos izgalom, mely Anglia közéletét, társadalmi életét zhatja, a kontinens, de legfőképpen a kontinens keleti részén boldogtalankodó emberek szemében úgy tűnik fel, mint valami egzotikus népiünnepély, amelynek csak a külső megnyilatkozásait láthatjuk, de nem vagyunk tisztában céljával és érzelmi okával.

S valóban: csodálkozni kell azon a nyugalmou, amely Anglia művelt és kevésbé művelt társadalmára számára lehetővé teszi a nagyrértékű képek ellopása miatti izgulást.

A kontinentális ember mintegy álomból adtan teszi fel magának a kérdést: hát ilyen sokélységért is lehet ma még izgulni? Sir avis — az más, az ő izgulmát megértjük. tvenmillió lejnyi értéket loptak el a házából és még egy angol főúr számára is érzékeny veszteség.

De nemzeti ügyet csinálni a dologból, izgalomtan remegni attól, hogy a „Saskia a tükör előtt“ című képet esetleg kicsempézik Angliából s ezáltal hatalmas kulturértékű fosztójak meg az országot; kulturértékű, amelyet Anglia lakosságából legfeljebb egy százalék pillanthatott meg a saját szemével — ez az, amit mi, boldogtalan kontinens-lakók alig tudunk megérteni.

Mert napjainkban nem a kultura értékeiért való aggodalmak jellemzik a kontinens népeinek életét; sőt inkább a kultura értékeitől, a szellem és szépség legnagyobb alkotásaitól való megszabadulás akarásának mámorosa, vagy mámoros reményeége tölti el a tömegek és „hivatott“ vezetőinek lelkét.

Aminek meg van a természetes magyarázata. Fegyverzaj közepette halgatnak a muzsák s ma fegyverzaj tölti be újra a világot, az Erőszak és a Fenyegetés szavai furdják át a levegőt, ármýkolják be a fényt, bénítják meg a szellemet, amelynek melegéből a kultura: a szépség és a gondolat vetése virágba szökkenhet.

Ha valaha akadt napnyugati király, aki Tizian lefett ecetjéért lehajott, egy ma sokkal inkább van divatban az a „vezéri“ gesztus, mely a tollat, vagy esetet tti ki a hivatott kezekből, ha azok esetleg nem a céda Sikert, vagy utszéli Dicsőséget óhajtkják papíron, vagy vásznon glorifikálni.

Az angol társadalom boldog izgalma, amelylyel a híres Rembrandt-kép ellopására reagál: az egykoir békekeveket juttatáa eszünkbe, azt a végleg elsüllyedtnék látszó korszakot, amikor még egész Európa számára ügyet jelentett a „Mona Lisa“ ellopása a párizsi Louvreből.

Akkoriban a lapok oldalakon számoltak be erről a nagy eseményről és milliók érdeklődése fordult az eset felé.

Ami akkor szintén érthető volt. Az európai kultura kibontakozása akkor volt teljében, a legjobb lelkeket az a derülátó hit hatotta át, hogy még néhány évtizedt csak és az emberi szög végleg lerázza magáról örökösöt bilincseit: ösztönös irtózását minden magasabbrendűségtől, sőtét előítéleteit, veleszületett, állati önzését — s megfűrödveit a Szépség, a Szellem csodaforrásaiban — új hősként fog megjelenni a történelem színpadán.

Ma már tudjuk, hogy ez a derülátó milyen alaptalan volt, mennyire nem az emberi természet ismeretén, mint inkább ama álmokon alapult, melyeket az emberiség legjobbjai, a profétákon kezdve, Plátón és Morus Tamáson folytatva — egészen a tizenkilencedik század nagy alkotóiig szöttek és mindig a maguk korához alakítottak.

A kontinentális Európa kiábrándult hangulatában az angliai kulturizgalom kétségkívül időszerűtlenül hat. Csaknem egy évtizede már, hogy egészen más izgalmakhoz vagyunk hozzászokva.

Kortársi élményeink tárházába olyan emlékek vannak elraktározva, amelyekre jobb volna nem emlékezni, de amelyek mégis kísértetekként kísérik bennünket kiábrándultságunk utjain.

Mi majdnem saját szemünkkel láttuk a németországi könyvégetéseket, az olaszországi irodalom és gondolkodás teljes lehanyatlását, a német képtárok megtisztítását, a legnagyobb műkincesektől és hosszú tudósításokból emlékszünk rá: miként romboltak össze világhírű muzeumokat a spanyol felkelők bombái, miként semmisítették meg japán repülőgépek Nanking ősi műkinceseit. Tudjuk, hogy világhírű tudósokat embertelen kezeletlenséggel kergettek el katedrálkól és

olyan nagy festőművész, mint Max Liebermann, időnap előtt hanpatlott a halálba, a civilizáció falai mögé elbujtatott és tetre szólitott ósbarlanglakók buzgalma folytán.

Azt is tudjuk, hogy Rembrandt, a holland festőóriás, nem örvend különösebb megbecsülésnek a mai Németországban, mert hiszen annak idején nagyon is belekeveredett holmi zsidó-barátságokba. Ha történetesen zsidó lett volna: ma már egy képe se lógna a német képtárok falain.

Mindez Közép-Európában a dolgok rendjéhez tartozik immár. Még felhangzanak tiltakozások; Thomas Mann és derék társai, a nyugati irodalom legjobbjai még ma is fel-felhördülnek egy-egy kirívó becstelenség és embertelenség láttán, vagy hallatán, még történnék férfias, de hatástalan hivatkozások a szellemre és az igazságra, de a Valóság, a történelem eme hazugságnölküli arculata a tulsulyba került torzvonásokat tükrözi felénk, torzvonásokat, amelyeket — s ez a legborzasztóbb — már egészen megszoktunk s pár év mulva talán már rendkívülinek sem fogunk tartani.

Ezért érthető, ha csodálkozással és némi irigységgel nézünk a szigetország felé, ahol a „Saskia a tükör előtt“ ellopása olyan iz-

Naponta keletkezik foglepedék — ezért mindnapos fogápolás habzó Ovenall fogpéppel.

A HABZÓ FOGPÉP

galmat, olyan közéleti rengést tudott előidézni, mintha legalább is holmi zsidójavaslat került volna szőnyegre.

Ahol a kultura valamelyik nagy értékének elrablását, vagy egyszerű megsértését még nemzeti ügynek tudják tekinteni, ahol egy kép, függetlenül pénzbeli értékétől, még viták és beszégetések tárgya lehet: ott vagy a lelkekben él valami nemes és bizó derülátás, vagy a külső körülmények vannak olyan szerves összhangban az emberi természet legjobb hajlamaival, hogy lehetővé tudják tenni a szellemibb megnyilvánulásokat.

Míg Európa számos részén általában a

képrombolás dühe tombol, érte ezalatt az alkotó képzelet művei elleni dühöt, addig Angliában a nemzeti kedély egy, éppen ideális értére miatt nagyrértékű műkinces eltűnésén szomrkodók és izgul.

Különös világ, különös emberek, csak nagyon is távol esnek tőlünk.

Mindenesetre nehezen érthetőek, akárcsak Chamberlain „realizmusa“, Edeu „konzervatívizmusa“, vagy a munkáspárt arisztokratáinak forradalmi előkelősége.

Ugy tűnik, mint egy utópia, amely éppen azért hat képtelenséggként, mert valóság és annak is kell elfogadnunk.

A szudetanémetek Németországot akarják felkérni közvetlen prágai intervencióra?

Nagy vonásokban elkészült az új csehszlovák kisebbségi törvény

London, május 12. A Daily Telegraph prágai értesülése szerint az új csehszlovák kisebbségi törvény nagy vonásokban elkészült. Alapelvei pedig a következők:

1. A csehszlovák köztársaság területén használt összes kisebbségi nyelvek az államnyelvvel teljes egyenjogúságot nyerne. 2. A kormány a nemzeti kisebbségeknek bizonyos pénzügyi önkormányzatot biztosít és az állami jövedelmekből reájuk eső arányban megfelelő összeget bocsát rendelkezésükre közintézmények létesítésére. 3. A csehszlovák állam a különböző nemzetiségeknek számarányuk szerint he-

lyet biztosít a közhivatalokban.

A Daily Mail szerint Prága nehéz órákat él át és amennyiben a szudetanémet-ség az új tervezetet nem fogadja el, a kormány lemond, de további engedményekre nem hajlandó. A szudetanémet-ség viszont többet igényel és adó megtagadásai fenyegetőzik. Ezenfelül Németországot akarja felkérni közvetlen prágai intervencióra. Más angol lapok szerint a csehszlovák kérdés kulcsa Lengyelország kezében van, amely hivatalosan kijelentette, hogy semmiféle orosz csapatot nem enged átvonulni területén.

Eltemették Goga Octavian

Az uralkodó és Mihai vajda is résztvettek a temetésen

Bucuresti, május 12. Goga Octavian volt miniszterelnököt, mint a nemzet halottját csütörtökön délelött temették el a fővárosban fényes külsőségek közepette. Az Athenaeumban felavataltozott holttést körül délelött tíz óra után már gyülekezni kezdtek az ország előkelőségei: Miron Cristea patriárka miniszterelnök, Valda Sándor, N. Iorga, Vaitoianu tábornok, Gh. Tatarescu és dr. C. Angheliescu királyi tanácsosok, Mircea Cancicov, Ghelmegeanu, Ralea, Ionescu Sisesti, Colan püspök, valamint Argesanu, Marinescu és Teodorescu tábornokok, a kormány tagjai, továbbá Al. Lapedatu szenátusi elnök, Valer Pop, Sassu, Victor Slavescu, Stelian Popescu, Peristianu, Iunian, Petrovici, Trancu Iasi, A. C. Cuza, Gh. Cuza, Antonescu tábornok, I. Raduceanu, Ed. Mirto, Nistor, D. R. Ioanitescu, Voicu Nitescu, Eugen Savu, I. Lupas, C. Angheliescu, Gigurtu. Th. Florescu, Valcovici, Al. Hodos, Mihai Serban, Budurescu, Badulescu és más volt miniszterek, Viforeanu semmitiszéki főügyész, Iulian Peter bucaresti főpolgármester, Eugen Bianu rendőrségi vezérigazgató, Teodor Sidorovici, a strájer szervezet országos vezetője, Dimancescu sajtó és propagandáügyi vezérigazgató, az egyetem rektorai, a hazafias testületek képviselői, a diplomáciai kar tagjai élükön Cassulo Andrea pápai nunciussal, a hadsereg vezér-

felügyelői, a hadtestparancsnokok, számos magasrangú katonatiszt.

Az uralkodó és Mihai vajda a temetésen

Pontosan 11 órakor érkezett meg az uralkodó határőr-tábornoki egyenruhában, Mihály vajda trónörökös kíséretében, aki hegyivadász hadnagy egyenruháját viselte. Urdeanu udvari miniszter, báró Flonder udvari marsall, Mocioni fővadászmeister, Condescu tábornok és a királyi adjutánsok voltak az uralkodó és a trónörökös kíséretében. Közvetlenül ezután megkezdődött a gyászisten-tisztelet, amelyet Balan sibiu metropolita celebrált több püspök és lelkész segédletével.

Az istentisztelet végeztével öfelsége és a trónörökös visszatértek a királyi palotába. A koporsót nemzeti zászlóba burkolták, majd vállalkra emelték az elhunyt barátai és a gyászkozsira helyezték. A főváros összes hangrangjainak zugása közepette feltizenkettőkor indult el a hatalmas gyászmenet, amelynek utját az emberek ezrei szegélyezték az utvonalon, amelyen elhaladt. A temetésre való tekintettel délelött 11 órakor a főváros összes állami és közintézményei abbahagyták a munkát. Gyászbeszédet a halott utolsó kívánságának megfelelően nem tartottak. A menetet csendőrszakasz nyitotta meg, mögötte egy rasinari községbeli paraszt követ-

kezett kereszttel a kezében, majd három, virágkoszorúkkal megrakott kocsi. Külön kocsi vitte az uralkodó, Hitler és Beneto Mussolini koszoruit. Ezután a volt fronthadcsok és egyéb testületek küldöttségei következtek, majd több száz püspök és lelkész. Katonatisztek vitték az elhunyt kitüntetéseit a halotas kocsi előtt, amelynek szalagjait volt miniszterek, a gyászoló család, Urdeanu udvari miniszter, a kormány tagjai és más főméltóságok vitték. Az elhunyt gyászlepelbe burkolt autója mögött újabb csendőrsztag haladt, majd rasinari községbeli lakosoknak egy csoportja következett, akik élő virágokból készített horgkeresztet vittek, élükön egy 84 éves aggastyánnal, Goga egykori gondozójával. A strájerok és meggyújtott lámpással felvonuló bányászok, valamint a fővárosi iskolák küldöttségei után az udvari kocsi következett Pantazi tábornokkal, végül katonazenekar és különböző katonai különítmények zárták be a menetet.

A király a palota erkélyéről nézte végig a temetést

Az uralkodó a királyi palota erkélyéről nézte végig a menet elvonulását. A Bellu temetőben rövid istentiszteletet tartottak, majd a csapatok tisztelgése közepette bocsátották le a sírba az elhunyt földi maradványait. A gyászszertartás délután három órakor ért véget.

— Miért mondott le a szolnoki ügyvédi kamara zsidó elnöke? Budapestől jelentik: A szolnoki ügyvédi kamara elnöke dr. Mandel Sándor, aki zsidó vallású, a napokban visszadta megbízatását azzal az indoklással, hogy a „zsidójavaslatnak“ a magyar kormány által való benyújtását alkotmányellenesnek tartja. Nem térheti, hogy a zsidókat másodrendű állampolgárokká degradálják és ennek konzekvenciáit a saját személyére is le kívánja vonni. Dr. Mandel Sándor egyike a magyar alföldi város legjobb jogászainak, jómódu és tekintélyes polgára a magyar városnak. A kamarai elnöknek ez a lépése kiinos meglepetést keltett az egész vármegyében.

— Kétszáz francia intellektuel érkeztek Romániába, Bucurestiből jelentik: Május végén mintegy 200 francia intellektuel érkeztek az országba, a párizsi kereskedelmi földrajz és gyarmatügyi tanulmányi intézet tagjai. A látogatók Louis Marin volt miniszter, Románia közismert barátja, a francia-román társaság elnöke vezetésével érkeznek és június 8-ig maradnak az országban, amikor résztvesznek a restauráció ünnepségein.

— A palesztina főkörmányzó meglátogatta Weizmann professzort. Jeruzsálemből jelentik: Sir Harold A. MacMichel a napokban meglátogatta a cionista világszervezet elnökét, Chaim Weizmann professzort Rechobótban lévő vegyszeti intézetében. A főkörmányzó és neje végigjárták a kémiai intézetet, amelyet az alapító Dániel Schiff után neveztek el. A kémiai intézet a legmodernebbül van felszerelve és főleg az ország mezőgazdasági kiaknázásának céljait szolgálja. A főkörmányzó nagy megelégedését fejezte ki a látottak fölött. A látogatás után Weizmann a magas vendégeknek villásreggelit adott, amely után a főkörmányzó és Weizmann professzor hosszasan tanácskoztak a zsidó ügyekről.

SZERDAN, május 25-én este 9 órakor

MIMI TEREANU és I. TEBAN

modern művészi táncestéje a

Davila Színházban

Jegyek elővételben a színház pénztáránál.

KÖZGAZDASÁG

Megkezdődik az importengedélyek kiadása

Ujabb kimutatásokat kell készíteni az importőröknek. Megállapították az import-diszponibilitást. Könnyítések a gépek és gépalkatrészek elvámolásánál

Az 1938 március 12-től való érvénnyel újrakontingentált cikkek import kvótáinak megállapítása folyamatban van a nemzetgazdasági minisztériumnál. A külkereskedelmi igazgatóság e célból felhívja az érdekelteket importőrök, hogy az általuk ezen cikkek-ből 1936 és 1937. évek folyamán importált mennyiségekről 3 példányban kimutatásokat küldjenek. A kimutatások vámtételenként állítandók össze és tartalmazniuk kell: a taratörvénynek megfelelően vámtól mentességeket, a vámdelarációk számát, a vámolás megtörténtének kelteit és a negyedévi és évi összesítést. Az adatok helyessége a céget törvényesen jegyző személyek aláírásával igazolandó. A kérdéses kimutatások be nem adása, vagy a bennük foglalt adatok valótlanosága az illető negyedre járó importigény elvesztését fogja maga után vonni.

Az 1938 II. negyedévre országokként a külkereskedelmi igazgatóság megállapításai szerint a következő import-diszponibilitások állnak rendelkezésre: Angliából — 50 millió lej, Görögországból — 8 millió lej, Belgiumból — 50 millió lej, Bugáriából — 10 millió lej, Csehszlovákiából — 450 millió lej, Dániából — 46 millió lej, Svájcban — 80 millió lej, Finnországból — 10 millió lej, Franciaországból, beleértve Algériát, Marokkót és Tuniszt is — 86 millió lej, Ausztriából 150 millió lej, Olaszországból — 500 millió lej, Jugoszláviából — 40 millió lej, Norvégiaiból — 8 millió lej, Hollandiából — 2,5 millió lej, Lengyelországból — 75 millió lej, Törökországból — 120 millió lej, Portugáliából 5 millió lej. Spa-

nyországból — 5 millió lej, Svédországból — 30 millió lej, Magyarországból — 300 millió lej, Egyiptomból — 150 millió lej, Palesztinából — 21 millió lej, Szíriából és Líbiából — 15 millió lej, Cipruszról — 2 millió lej, Lettországból — 8 millió lej és Németországból — 1.250 millió lej.

A fenti összegek keretei között fogják az ezen negyedévre szóló importengedélyeket kiadni. Az importengedélyek, az ezen negyedévi importkvóták tekintetbe vételével a következő sorrendben lesznek kiadva: nyersanyagok, félgépjárművek és készgépjárművek. Arról is szó esett, hogy az importengedélyek még május hó első felében adassanak ki.

Az ipar-, bányá- és petróleumvállalatok, valamint a hatóságok által behozandó gépek, géprészek és egyéb berendezések elvámolásának megkönnyítése céljából a pénzügyminisztérium — a külkereskedelmi igazgatóság 1938 április 30-án 17.799 sz. a. kelt megkezdésére — meghagyta a vámhivataloknak, hogy: a) engedjék meg a vámolását a bemutatott importengedélyek és a hozzájuk csatolt próforma számák alapján, az esetben is, ha az azokban feltüntetett áruk más vám-tétel alá is besorozhatók volna; b) engedélyezzék a vámolásnál 10%-ig terjedő toleranciát, ha a végleges számlában és a próforma számlában feltüntetett súlymennyiségek között differenciák mutatkoznak; c) sőt a 10%-os differenciákon felül esetekben is, ha a differencia csak a csomagolásnak tulajdonítható.

Az Inzestrare-kötvények sorsolása

A Inzestrare-kötvények májusi húzásán három millió lejt nyert a 3.017.518-as számú kötvény.

Egyenkint egymillió lejt nyertek: 1.047.471 és 2.557.815-ös számok.

Egyenkint 500.000 lejt nyertek: 434.190, 1.683.951 és 2.662.735 számok.

Egyenkint 250.000 lejt nyertek: 13.437, 396.467, 2.763.681 és 2.825.906 számok.

Egyenkint 100.000 lejt nyertek a következő számok:

- 6.167 80.745, 80.759, 285.006, 287.037, 300.008, 310.894, 314.075, 359.709, 483.709, 619.293, 751.545, 918.136, 1.180.152, 1.344.190, 1.564.325, 1.595.503, 1.942.491, 1.943.450, 1.951.786, 1.988.742, 1.988.760, 2.116.163, 2.272.136, 2.281.353, 2.285.750, 2.485.563, 2.545.290, 2.743.107, 2.815.154, 2.922.133, 2.936.440, 3.165.782, 3.193.409, 3.360.513, 3.477.774, 3.528.830, 3.566.455, 3.686.130, 3.708.597.

Egyenkint 1000 lejt nyeresémmel húzták ki a következő számokat:

- 61-80, 981-1000, 6.161-166, 6.168-180, 13.421-436, 13.438-440, 23.121-140, 29.021-040, 46.561-580, 80.741-744, 80.746-758, 80.760, 85.781-800, 95.201-220, 97.701-720, 104.741-760, 130.681-700, 135.521-540, 137.481-500, 141.461-480, 149.561-580. (Folytatjuk).

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közléssel egy szó 2 lej, vasnapi betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetés díja előre fizetendő. Jelzéslevelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

UJ FÜGGÖNYKELLÉKÜZLET nyílt „DER-BESU” név alatt a Gólya Áruház feletti emeleten. Vert csipkészetek kivánt méretben készülnék. Állandó mintaterem.

Faszakmában 28 évi gyakorlati, perfekt román, magyar, német levelező, mérlegképes könyvelő ajánlkozok bármely szakmába. Utazónak is. Reggátban jól bevezetve. Szíves megkereséseket „Megbízható” jellegűre kér a kiadóba.

Franciaira tanít kezdőket, haladókat, egyetemi vizsgákra előkészít Sorbonneon végzett urleány. Esetleg lakás, vagy ellátást is. Leveleket „Sorbonne” jellegűre a kiadóba.

A tea világgiazi helyzete

A nemzetközi piacon a teának egy egészen paradoxális helyzetét észlelhetjük és pedig azt, hogy mialatt az elmúlt kampanyban a múlt évi április 1-től december végéig a világgiazi felvétel 717.46 millió fontra rugott, a fogyasztás ugyanezen időszakban csak 641.16 millió fontot tett ki. Így tehát a kivétel a fogyasztást 76.30 millió fonttal haladta meg. Ezekből láthatólag a tea világgiazi helyzete meglehetősen kedvezőtlen. Mindenre dacára a tea ára nem csökken. Amszterdamban 0,5 kgr. tea ára 53,75 cent, ami 3 cent emelkedést jelent az addig is elég szilárd árrakkal szemben. A kereskedelmi forgalom igen élénk, különösen angol importőrök vásárlóinak nagy tételekben. Jól értesült körökben úgy vélik, hogy ezek a nagy vásárlások azért történnek, miután az illetők sejtik, hogy az angol kormány fel akarja emelni a tea vámját, amely vámtöbblet-összeget a fegyverkeresési-alap növelésére fogja fordítani. Ugyancsak nő a kereslet Németországban és Oroszországban is. Kína teakivitele az utolsó időkből nagy csökkenést mutat. Ennek az évről az első két hónapjában Kína egész teakivitele alig érte el a 3,53 millió kgr-ot a megelőző évi hasonló időszakban elért 9,13 millió kgr-mal szemben.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közléssel egy szó 2 lej, vasnapi betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetés díja előre fizetendő. Jelzéslevelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Eretségizett lány, perfekt román, magyar, német, francia levelező, mérlegképes, vagy ipari vállalatnál elhelyezkedést keres. Szíves ajánlatokat „Jó munkaerő” jellegűre a kiadóba kér.

Május 15-től cukrászati és hidegbüfé kurzust nyitok, jelentkezéseket felveszek. Adlerné, Str. Gen. Gherescu 7.

Középkora zsidónő, perfekt kóser főzőnő, nagy praxissal fürdőhelyre szakácsnőnek ajánlkozok. Lázárné, Cluj, Str. Vrăbilor 19.

Junius elsőjére kiadó két szobás összkomfortos lakás. „Generala”, Iorga 3.

AMIKOR AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK III. OSZTÁLYÁNAK A HUZÁSA LESZ.

Ne feledkezzék meg sorsjegyét kiváltani.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET.

A ROMAN OPERA MÜSORA:
Péntek, május 13: Varázsvufla.
Szombat, május 14 (iskolai matiné): Bocaccio.
Vasárnap, május 15 (matiné): Vigózevgy.
Hétfő, május 16: Alda.
Szerda, május 18: Manon. (Fea Pomponiu szopránnal.)

AZ OPERA MOZGO MÜSORA:
Csütörtökön szezonnyitó premier: Pat és Patachon potyautasok. Helyárak: Földszint 19+5, Erkély 10+5 lej.

A THALIA MOZGO MÜSORA:
Csütörtök: Szencziósi nyitó műsor. I. Az Angyal. Marlene Dietrich szencziósi filmje, pazar kiállítás. II. Premier! A rio grandei fantom. William Boyd híres cow-boy filmje.

A ROYAL MOZGO MÜSORA:
Általános közkívánatra újra bemutatja: Orgonavirágzás című gyönyörű zenés filmet.

A CAPTOL MOZGO MÜSORA:
Kékszakáll nyolcadik felesége. Lubitsch világgiazi filmje. Főszereplők: Gay Cooper és Claudette Colbert. E filmre a kedvezményes jegyek nem érvényesek.

AZ URANIA MOZGO MÜSORA:
Szencziósi dupla műsor!
I. A sötétkammera titka. Izgalmas detektívfilm. Főszereplők: Gail Patrick. II. Vadnyugat réme. Cow-boyfilm, főszereplők: John Wayne—Buffalo Bill.

A MUNKAS MOZGO MÜSORA:
I. A család szegénye. Dráma. Wallace Beery legújabb filmje. II. Az ördög sziget foglya. Blümlgyi dráma. Főszereplők: Victor Jory és III. Journal és Mickl Maus. Előadások kezdete: 3, 6 és 9 órakor, Helyárak: 10 és 12 plus 5 lej.

AZ EDISON MOZGO MÜSORA:
I. Pompei végnappjai. Monumentális világgiazi sláger. II. Arizona hósele. Cow-boyfilm, főszereplők: Ken Maynard, az éneklő cow-boy. III. Uj hirodó és Mickl Maus. Jón Cooper-film Dávid.

A SELLFOT MOZGO MÜSORA:
Ha egy asszony akar... Loretta Young, a legszebb és legelegánsabb hollywoodi sztár legújabb filmje, a másik főszereplő: Tyron Power.

RÁDIÓ MÜSOR

Péntek, május 13.
Bucuresti. 6.30: Torna, hírek, hanglemek. 13.15: Pontos idő, kulturális közlemények, sport. 13.25: Pontos idő, időjárás, hírek. 14.30: Ardeali népdalok. 15: Táncclemek. 15.20: Közlemények, a nap eseményei. 19: Pontos idő, időjárásjelentés. 19.02: A Román Akadémia ülése, tudományos aktualitások. 19.15: Hanglemek. 19.45: Nicolae Iorga professzor előadása: A belső fegyelem. Rádió Románia. 20.05: Hanglemek. Rádió Bucuresti. 20.05: Julius Bonis csellóhangversenye. Mindkét adó 20.35: Közvetítés az Operaházról: A szevillai borbély. A második felvonás után hírek és sport. 23.35: Hanglemek.

Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.05: Hírek. 13.30: Hírek. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.35: Hírek. 19: Sportközlemények. 19.10: Táncclemek. 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése: Othello. 22.10: Hírek. 24: Katonazene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:
Droitwich. 21: Vidám esté Párizsban.
London Regional. 21: Rádiózenekar.
Prága. 22: Egyfelvonásos opera.
Strasbourg. 21.30: Opera a párizsi nagyoperából.

Varsó. 21: Offenbach: A gerolsteini hercegnő, háromfelvonásos operett.

Szombat, május 14.
Bucuresti. 6.30: Torna, hírek, hanglemek. 13.15: Pontos idő, kulturális közlemények, sport. 13.25: A rádió zenekara. Közben 14.15: Pontos idő, időjárásjelentés, hírek. 15.20: Közlemények. Külföldi aktualitások. 17.30: Katonai előkészítők órája. 19: Pontos idő, időjárás. 19.17: Jonel Gurgea zenekara. — 20.30: Világhíri énekesek lemezei. 21: Rádiótechnikai üzenetek. 21.15: A Ghinda-jazz-énekel Jean Moscopol. 22.30: Hírek, sport. 22.45: Hangverseny a Cercul Militar tertszáról.

Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 12.05: Gere Lola és vitéz Szende Ferenc énekelnek. 13.30: Hírek. 14.30: Hanglemek. 15.35: Hírek. 18: „Bábszínház a gyermekhétén”. 18.40: Az Állásalan Zenészek Szimfónikus Zenekara. 20.15: Palló Imre dr. énekel. 21: „Biedermeier”. Vigjáték négy részben. 22.30: Hírek. 22.55: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 24.20: Táncclemek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból:
Belgrád. 21: Rádiózenekar.
Kassa. 21: Rádiózenekar.
Prága. 19.20: Szalonzene.
Rádió Paris. 21.30: Rádiózenekar szonatakkal.
Toulouse. 22.15: Könnyű zene dalokkal.
Varsó. 19.15: Jazz zongorán.

Jól jegyezze meg! Szor kerül benn!

Victor király

című film, az amerikai

Select Motion Picture

Főszereplő: ANNA NEAGLE, AD

— Időjelölés. Változó idővel száll az északnyugatról az északkeleti szél, az éjszaka nap folyamán lassú felmelegülések az ország déli részén a fővárosban 13.

— Nagyszabású éjféli Newyorkban. Newyorki nagyszabású légi hadgyakorlatok. Kettőszázötven dászingó vesz részt a győztes európai állam részéről. Geri támadás elhárítását. Több, mint 3000 tőrész az öt napig tartó.

— Biztonság alakult megszervezésre. Európa ország egész területén mi előkészületek érdekeltek ki, amely a légügyi minisztérium mellett foglalkozik maga a miniszter haderők parancsnoka. Több, mint 3000 tőrész az öt napig tartó.

— Satu-Maren a nap lampolgársági revizió. Roma vonut Moia Victor rásbírósa vezetője. Erzsébeti revizió kezdete. Buzec Norbert ideiglenes szerdán ejtette meg a revizió betűszerinti beosztom bíró fogja az iratok vezény, a következőkhez vezec Norbert vezetőjéhez V, W, Z betűk. Dumitru D, E, I, J, O, P, R, T, U, X, Y, Z betűk. C, G, H, K, L, M, N, Q, S, T betűk. Héteten megkezdődik.

— Felhívás a szegények felkéri mindazokat a szegényesügek mi megsegézni állampolgárokat, hogy sürgősen jelezzék a szegényesügek iradójában Clujon, Szászfalva, hétköznap délután vasárnap d. e. 10-12 óráig.

— Emésztési kútiések hamar elmúlnak, ha békésen égyogóra egy-egy „Ferenc József” keset kérdezze meg orvosát.

— Satu-Maren drágalmosok és pékek egy rozta dr Malai Octaviana a kenyér maximális árát Eddig a barna kenyér 10 lej volt.

— Victoria királynő, kodonőjének életéről szólóalkoztatta a filmrendező eseményekben gazdag filmet készített róla. sebb ember, mint Herónapok komoly művészt előzte meg a film felvételkor hosszú időn keresztül Victoria királynő korát, irányban tökéletes legyőz nagy elismeréssel nyílt után és a legjobb öt arrolta. Grandiózus alkotás Wohlbrück, Anne Neagle, Walter Rilla alakították. hogy az Európából Wohlbrücknek ez az éanna Neagle ragyogó tes és szép játéka kezdve meghódítja a nézők szíveit. Anne Neagle Felejthetelen művészi sorozható az utóbbi évek kategóriájába.

